

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 239/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej slc partners s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 33Cb/118/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 33Cb/118/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 33Cb/118/2013 **konal bez zbytočných prietáhov**.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I v civilnom spore.

Okrem toho sťažovateľka žiada, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka sa v namietanom civilnom spore proti žalovanému žalobou zo 14. februára 2013 domáha zaplataenia ceny za dielo 26 975,05 eur. Okresný súd vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal 25. apríla 2013 žalovaný odpor. Okresný súd nariadil 26. mája 2015 prvé pojednávanie na 15. október 2015. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 18. februára 2016 a 18. apríla 2016. Okresný súd 12. mája 2016 rozhodol rozsudkom, proti ktorému podal žalovaný odvolanie. Krajskému súdu bol spis predložený 19. januára 2017 a o odvolaní bolo rozhodnuté uznesením z 24. mája 2018, ktorým bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

3. Okresný súd následne nariadil pojednávania na 9. máj 2019, ktoré bolo pre účely vykonania označených dôkazov odročené na 10. október 2019, ktoré bolo pre účely zváženia nariadenia znaleckého dokazovania odročené na neurčito. Uznesením zo 6. marca 2020 bolo žalovanému uložené zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Následne bolo nariadené pojednávanie na 26. november 2020, ktoré bolo odročené z dôvodu opravy uznesenia zo 6. marca 2020, čo bolo vykonané uznesením z 26. novembra 2020. Žalovaný požiadal podaním z 30. novembra 2020 o odpustenie preddavku na odmenu znalca, pričom jeho žiadosť bola zamietnutá uznesením z 15. apríla 2021.

III.

4. Sťažovateľka namieta dlhodobé prietahy v konaní a uvádza, že okresný súd nevykonáva vo veci úkony, ktoré by smerovali k odstráneniu jej právnej neistoty. Zdôrazňuje, že právna aj faktická zložitosť veci je na nízkej úrovni a sťažovateľka poskytla súdu maximálnu možnú súčinnosť.

5. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že jeho postup bol plynulý a v konaní sa nevyskytlo žiadne podstatné obdobie nečinnosti, pričom k predĺženiu konania prispeli okrem iného aj strany sporu a pandemická situácia. Okresný súd poukázal aj na neprimerané zaťaženie sudcov a na nedostatočné personálne obsadenie, pričom podľa jeho názoru za tento nežiaduci stav zodpovedá Slovenská republika.

6. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uviedla, že hoci okresný súd vykonal viaceré úkony, nešlo o procesnú aktivitu smerujúcu k rozhodnutiu vo veci samej. Za neefektívne považuje aj to, že okresný súd až po ôsmich rokoch nariadil znalecké dokazovanie a od zrušenia rozsudku krajským súdom sa uskutočnili len dve pojednávania. Podľa sťažovateľky konanie trvá neprimerane dlho, čo nie je možné ospravedlniť nedostatočným personálnym obsadením súdu, a právoplatné skončenie konania je v dohľadnej dobe vylúčené, hoci strany sporu sa zúčastňovali na nariadených pojednávaniach a bezodkladne sa vyjadrovali k podstatným skutočnostiam.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Rozhodovanie o zaplatenie odplaty za vykonané dielo patrí do bežnej agendy všeobecných súdov a skutkovú či právnu náročnosť sporu nenamietal ani okresný súd vo svojom vyjadrení, hoci k predĺženiu sporu nepochybne prispieva i to, že až po ôsmich rokoch jeho trvania došlo k nariadeniu znaleckého dokazovania. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Žalovaný podal odpor proti platobného rozkazu 25. apríla 2013 a okresný súd nariadil prvé pojednávanie až na 15. október 2015. Okresný súd vydal 12. mája 2016 rozsudok, proti ktorému podal žalovaný 30. mája 2016 odvolanie a krajskému súdu bol spis predložený až 19. januára 2017. Po vrátení spisu z krajského súdu 25. júna 2018 okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 9. máj 2019 – takmer rok po zrušení rozsudku krajským súdom. K predĺženiu konania nepochybne prispela postup súdu spočívajúci v nedostatočnej identifikácii sporných otázok, keďže až po ôsmich rokoch od začatia konania okresný súd vykonával úkony smerujúce k nariadeniu znaleckého dokazovania.

10. Už samotná dĺžka konania vyše ôsmich rokov na okresnom súde však vedie k záveru, že okresný súd v konaní nepostupoval efektívne a tak, aby v napadnutom konaní bolo čo najrýchlejšie rozhodnuté. Postup okresného súdu nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, a preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

11. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

12. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

13. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur. V tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter

veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a tiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 119/2019, III. ÚS 36/2020) priznal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľke finančné zadost'učinenie 2 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie na základe výzvy súdu 3 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (3 x 10,87 eur) predstavuje 576,12 eur. Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k tejto sume treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 115,22 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2021

Robert Šorl
predseda senátu